

Aan de gemeenteraad

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk:	Behandeld door:	Telefoon:	Bijlagen:
		0086202797	Janet Haagsma	(0512) 386 222	1

Onderwerp:
Actieplan Preventie Agenda 2025

Beetsterzwaag, 17 december 2024
Verzonden op: 19 december 2024

Geachte raad,

In 2021 is de Preventie Agenda door uw raad vastgesteld. In deze Preventie Agenda zijn zeven actielijnen uiteengezet. Om hier uitvoering aan te geven wordt jaarlijks een actieplan opgesteld waarin concrete acties worden verbonden aan de actielijnen. Het actieplan voor 2025 is vastgesteld door het college.

Preventie Agenda

De Preventie Agenda is gebaseerd op positieve gezondheid, dat ervan uitgaat dat gezondheid meer behelst dan alleen de afwezigheid van ziekte. Het is een integrale benadering van gezondheid, waarin naast lichamelijke en mentale gezondheid ook onder andere financiële gezondheid en welzijn meegenomen worden. Met het oog op de ontwikkelingen in de gezondheidszorg in Nederland, die over een tijd onbetaalbaar wordt, is het noodzakelijk om in te zetten op preventie. Daarom hebben we in 2021 een integrale aanpak voor preventie in het sociaal domein opgezet.

In 2023 heeft het rijk het gezond en actief leven akkoord (GALA) en het integraal zorgakkoord (IZA) vastgesteld. Beide akkoorden zijn gericht op een preventieve aanpak, waarbij het GALA zich meer richt op het voorliggend veld en het IZA op de zorgkant. In Friesland wordt hier uitvoering aan gegeven in het frIZA. In het GALA is een taak voor gemeenten weggelegd. Gemeenten moeten een lokaal samenhangende aanpak opzetten rond gezondheid en preventie en daar krijgen ze middelen voor. In Opsterland hebben we ervoor gekozen om de GALA aanpak samen te trekken met de Preventie Agenda.

In de landelijke politiek wordt anders geprioriteerd dan voorheen. We kunnen daarom niet met zekerheid zeggen of het GALA en het IZA voortgezet worden. Op dit moment is de VNG in gesprek over de samenwerking van gemeenten met het Rijk in het IZA.

Terugblik 2024

In 2024 zijn verschillende acties uitgevoerd. Er is vanuit de frIZA een aanjager ketenaanpakken aangenomen, die zich bezig gaat houden met het opzetten en bestendigen van de 5 **ketenaanpakken**. Dit zijn: kansrijke start, volwassenen met overgewicht & obesitas, valpreventie, welzijn op recept en kind naar gezond gewicht.

Er is een start gemaakt met de voorbereidingen op de **Welzijnsnota**, waarin de sociale basis centraal staat. Daarnaast is **eltsenien telt mei** opgezet. Dit is een initiatievenwedstrijd voor sociale en/of groene initiatieven ter bevordering van het welzijn van onze inwoners.

In 2024 is het **uitvoeringsprogramma jeugd** opgestart, met als doel dat onze jeugdigen kansrijk, veilig en gezond kunnen opgroeien. Hierop sluit het opstarten van de **OKO** aanpak (opgroeien in een kansrijke omgeving) aan.

Er is een start gemaakt met **voel je goed**, een aanpak gericht op gezondheidsbewustzijn voor mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. Ook is **valpreventie** opgestart om vallen bij ouderen met een verhoogd valrisico te voorkomen.

Ook zijn we in 2024 gestart met de **Voorzieningenwijzer**, waardoor inwoners met geldzorgen sneller en laagdrempeliger weten of zij ook recht hebben op financiële ondersteuning (toeslagen, regelingen van de gemeente, enzovoort).

We stimuleren dat activiteiten in de dorpen **toegankelijk voor iedereen** zijn. Er is een start gemaakt met de **lokale inclusie agenda**. Vanuit de **aanpak dementie** is het eerste Odensehuis in Ureterp geopend.

Actieplan 2025

In 2025 voeren we verschillende acties uit. Deze acties vallen onder de verschillende actielijnen zoals die in de Preventie Agenda zijn opgesteld.

Deels gaat het om het bestendigen van de acties vanuit het GALA die eerder zijn opgezet, zoals **valpreventie** en **welzijn op recept**. De aanjager ketenaanpakken zal verschillende **ketenaanpakken** opzetten. Daarnaast wordt er een aantal nieuwe acties opgezet.

We **herijken het welzijnswerk** in onze gemeente. Dit moet passend zijn bij wat nodig is in het kader van preventie. Het **voor elkaar plein** zal worden uitgerold. Dit is een platform waar vrijwilligerswerk versterkt wordt.

In 2025 doen we mee aan de landelijke **pilot vroegsignalering betalingsachterstanden**, waardoor een groep inwoners met (dreigende) geldproblemen eerder in beeld komt. We doen onderzoek naar de inzet van **ervaringsdeskundigheid** op het gebied van sociale uitsluiting en schuldhulp.

De **lokale inclusie agenda** wordt opgeleverd in 2025. We stellen ook een **plan jonge mantelzorgers** op en gaan onderzoeken of er behoefte is aan een aanvulling op het gebied van **respijtzorg** bij mantelzorgers.

Financiële dekking

Een groot deel van de kosten zal bestaan uit personele inzet. Daarnaast vallen veel acties binnen bestaande budgetten. We vragen daarom geen aanvullende financiële middelen aan voor dit actieplan. Wanneer op onderdelen tussentijds extra budget nodig is, zal dit apart worden aangevraagd in de perspectiefbrief of begroting.

Voor verschillende activiteiten krijgen we aanvullend budget vanuit het Gezond en Actief leven Akkoord (GALA) en vanuit het frIZA. We zetten deze middelen in voor activiteiten binnen de Preventie Agenda. Zoals eerder benoemd vinden er momenteel gesprekken plaats tussen het Rijk en de gemeenten over de gemeentelijke inzet op IZA. Het is daarom onzeker hoelang we deze middelen blijven behouden. De middelen vanuit het GALA blijven vooralsnog wel staan.

Met de middelen die we inzetten voor de Preventie Agenda investeren we in de toekomst. Door meer in te zetten op algemeen toegankelijke voorzieningen verbreden we de sociale basis van onze inwoners, waardoor zij terecht kunnen in eigen dorp. Uiteindelijk zal dit tot gevolg hebben dat onze dorpen nog sterker worden en onze inwoners een beter ervaren welzijn ondervinden. Dit is een proces van lange adem. Daarom is de Preventie Agenda voor 10 jaar vastgesteld.

De uitkomst van preventieve inspanningen is niet een op een te vertalen naar een concreet resultaat. Wat we wel weten is dat als we niet investeren in preventie de bestaanszekerheid, sociale basis, inclusie en regie op eigen leven verzwakken. Een mogelijk bij-effect is een demping op toekomstige (zorg)kosten.

Tot slot

Als u vragen heeft over de preventieagenda, kunt u contact opnemen met Janet Haagsma via mailadres janet.haagsma@opsterland.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
De gemeentesecretaris,

Sandra van 't Hooge

De burgemeester,

Andries Bouwman